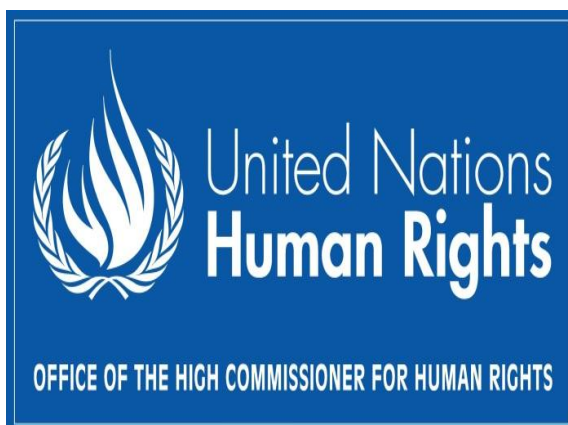

Ο ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ (Ο.Η.Ε.)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Απαραίτητη είναι η ιστορική γνώση για τους δυο παγκόσμιους πολέμους και το μεταπολεμικό κόσμο www.mariakappou.gr (Θεματικοί τομείς-συνοπτική ιστορία του πολιτισμού)

ΕΠΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

<p><u>Ιστορική αναδρομή</u> Δίκαιο της πυγμής≠Διεθνές δίκαιο/ΟΗΕ 1945</p> <p><u>Όργανα</u> ο Γενικός Γραμματέας, η Γενική Συνέλευση το Συμβούλιο Ασφαλείας το Δικαστήριο της Χάγης</p> <p><u>Μόνιμες και διαδικαστικές επιτροπές</u> (Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, UNICEF, UNESCO)</p>	
<p>Σκοποί-Ρόλος</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας στον κόσμο. • Η ανάπτυξη φιλικών σχέσεων ανάμεσα στα έθνη, • Ο περιορισμός της βίας και η ποιοτική αναβάθμιση της ανθρώπινης ζωής. • Η ειρηνική επίλυση των διεθνών προβλημάτων. • Η διεθνής συνεργασία για τη λύση προβλημάτων που απασχολούν ολόκληρο το σύγχρονο κόσμο, π.χ. οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά κ.ά. θέματα με τις εξειδικευμένες οργανώσεις του (π.χ., U.N.E.S.C.O. U.N.I.C.E.F., Επιτροπή του Ο.Η.Ε. για τα Ναρκωτικά κ.τ.λ)	<p>Αδυναμίες</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εξαρτάται πολιτικά και οικονομικά και δεν μπορεί να ασκήσει αδέσμευτος το έργο του. • Έχει γενικό εποπτικό ρόλο και όχι άμεσα ενεργητικό. • Αδυνατεί να καταπολεμήσει εσωτερικές αντιπαραθέσεις στους κόλπους του και δεν μπορεί να άρει προλήψεις, δεισιδαιμονίες και μακροχρόνια διαμορφωμένες ηθικές και ιδεολογικές θέσεις των μελών του. • Πολιτικολογεί και διαμορφώνει δυτικοκεντρικές πολιτικές, ασκώντας συχνά έναν πολιτιστικό και πολιτικό ηγεμονισμό. • Δεν έχει ουσιαστική δύναμη μέσα στις κοινωνίες και δεν μπορεί να υπερβεί την πολιτική αδιαλλαξία των κυβερνήσεων.

Φαινόμενα επιβολής του «δικαίου του ισχυρού» σε διεθνές επίπεδο

- Η αποικιοκρατία-η οικονομική διείσδυση και εκμετάλλευση του «Τρίτου Κόσμου» από τα ισχυρά, βιομηχανικά αναπτυγμένα, κράτη
- οι πολιτικές, διπλωματικές ή και στρατιωτικές **επεμβάσεις των ισχυρών** (στρατιωτικά και πολιτικά) στον «Τρίτο Κόσμο», με στόχο τη δρομολόγηση ανακατατάξεων που ευνοούν τα οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα των μεγάλων δυνάμεων
- η **στήριξη από τη Δύση ολοκληρωτικών καθεστώτων** στον «Τρίτο Κόσμο», που αποτελούν πύονια τους στην άσκηση της διεθνούς πολιτικής τους
- η αυθαιρεσία των υπερδυνάμεων της εποχής μας στην άσκηση της εξωτερικής τους πολιτικής και **η παράκαμψη των διεθνών συμβάσεων και οργανισμών**
- η **αδιαφορία** των βιομηχανικά ανεπτυγμένων χωρών της Δύσης **για τις διεθνείς συμβάσεις σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος**.

Παρελθόν-Δίκαιο της πυγμής

«Το δίκαιο της πυγμής»

Ο όρος αναφέρεται στον κανόνα που ισχύει στη φύση δηλαδή την κατάσταση κατά την οποία το **ισχυρό ζώο επιβάλλεται στο ανίσχυρο**, πράγμα που εξασφαλίζει και την οικολογική ισορροπία. Την εποχή πριν τη σύσταση του Ο.Η.Ε. πρακτικά ίσχυε το **δίκαιο του ισχυρότερου** όταν **ανώτατη αρχή ήταν το κυρίαρχο κράτος**, το οποίο **μόνο του αποφάσιζε** αν κάποιο άλλο κράτος παραβίαζε το διεθνές δίκαιο και **μόνο του επέβαλε κυρώσεις**, στις περισσότερες περιπτώσεις πόλεμο. Η τακτική αυτή οδήγησε στους δυο παγκόσμιους πολέμους που συντάραξαν τον κόσμο τον 20^ο αιώνα και προκάλεσαν εκατόμβες νεκρών και οικονομικοπολιτικά προβλήματα που στιγματίζουν τις διακρατικές σχέσεις μέχρι σήμερα.

Μεταπολεμικός κόσμος-προσπάθειες για εδραίωση της ειρήνης

Η επιθετικότητα των δυνάμεων του Άξονα, που είχε οδηγήσει στον καταστρεπτικότερο πόλεμο της ιστορίας, είχε καταδείξει και τις αδυναμίες της παλαιάς Κοινωνίας των Εθνών (Σύνδεσμος που ιδρύθηκε το 1919, αμέσως μετά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, στο Παρίσι. Οι στόχοι του Συνδέσμου περιλάμβαναν τον αφοπλισμό, την πρόληψη του πολέμου μέσω της συλλογικής ασφάλειας, τη διευθέτηση των διαφορών μεταξύ των χωρών μέσω των διαπραγματεύσεων και της διπλωματίας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής παγκόσμια.).

Για τους λαούς που είχαν σκληρά δοκιμαστεί στον πόλεμο και αναζητούσαν ειρήνη και ευημερία ήταν εμφανής η ανάγκη για μια νέα οργάνωση της διεθνούς κοινωνίας, ικανή να κατοχυρώσει την τάξη και τη δικαιοσύνη στις διεθνείς υποθέσεις.

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) που ιδρύθηκε το 1945 από τις νικήτριες δυνάμεις του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου (Η.Π.Α., Μ. Βρετανία, Γαλλία, Ρωσία-πρώην Ε.Σ.Σ.Δ. και Κίνα) αποτελεί μια απόπειρα συγκρότησης ενός νέου συστήματος συλλογικής ασφάλειας.

Ο Καταστατικός Χάρτης του ΟΗΕ αποτελεί **υποχρεωτικό Διεθνές Δίκαιο**, βασίζεται στην αρχή της κυρίαρχης ισότητας μεταξύ των κρατών και **απαγορεύει τη χρήση βίας, παρά μόνον για σκοπούς αυτοάμυνας**.

Τα βασικά όργανα του ΟΗΕ είναι ο **Γενικός Γραμματέας, η Γενική Συνέλευση και το Συμβούλιο Ασφαλείας**.

Ισχυρότερο όργανο είναι το Συμβούλιο Ασφαλείας, το οποίο είναι επιφορτισμένο με την εξέταση προβλημάτων που μπορεί να οδηγήσουν σε διατάραξη της ειρήνης. Μπορεί επίσης να λάβει αποφάσεις που δεσμεύουν τα κράτη-μέλη του ΟΗΕ.

Στο Συμβούλιο Ασφαλείας μετέχουν, ως **μόνιμα μέλη**, πέντε χώρες: **ΗΠΑ, ΕΣΣΔ** (σήμερα η Ρωσική Ομοσπονδία), **Βρετανία, Γαλλία και Κίνα**.

Με δεδομένη την εμπειρία της Κοινωνίας των Εθνών, η οποία δεν μπορούσε να επιβάλει τις αποφάσεις της στις μεγάλες δυνάμεις, ο Καταστατικός Χάρτης του ΟΗΕ όρισε ότι, **για να ληφθεί απόφαση από το Συμβούλιο Ασφαλείας, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των πέντε μόνιμων μελών**. Αν ένα από αυτά διαφωνεί ρητά, τότε απόφαση δεν μπορεί να ληφθεί (**δικαίωμα βέτο**). Ωστόσο, λόγω των έντονων πολιτικών και ιδεολογικών αντιπαλοτήτων της μεταπολεμικής εποχής, έγινε κατάχρηση του δικαιώματος βέτο τόσο από τους Δυτικούς όσο και από τους Σοβιετικούς, με αποτέλεσμα σε πολλές και σημαντικές περιπτώσεις να αδρανοποιηθεί ο ΟΗΕ.

Τα μέτρα που υιοθετούνται από το Συμβούλιο Ασφαλείας μπορεί να είναι:

Ειρηνικά, δηλαδή διαπραγματεύσεις, μη στρατιωτικές κυρώσεις (π.χ. διακοπή οικονομικών και διπλωματικών σχέσεων, οικονομικός αποκλεισμός), καθώς και ειρηνευτικές επιχειρήσεις.

Το Συμβούλιο Ασφαλείας μπορεί να αποστείλει σε περιοχές κρίσης, όπου είναι πιθανόν να ξεσπάσει πόλεμος, τους λεγόμενους «κυανόκranους». Πρόκειται για την ειρηνευτική δύναμη του Ο.Η.Ε. (ονομάζονται έτσι από το κυανό χρώμα του κράνους τους). Η αποστολή ειρηνευτικής δύναμης από τον Ο.Η.Ε. προϋποθέτει τη συναίνεση του κράτους, στο έδαφος του οποίου πρόκειται να εγκατασταθεί η ειρηνευτική δύναμη. Οι κυανόκranοι δεν χρησιμοποιούν όπλα, παρά μόνο για λόγους αυτοάμυνας. Από το 1948 έως σήμερα ο Ο.Η.Ε. έχει αναλάβει **54 ειρηνευτικές επιχειρήσεις**. Για παράδειγμα από το 1964 κυανόκranοι επιτηρούν τη διατήρηση στρατιωτικής ανακωχής στην Κύπρο.

Στρατιωτικά, όπως οι επιχειρήσεις με στρατιωτικές, ναυτικές και αεροπορικές δυνάμεις. Είναι το τελευταίο μέσον, στο οποίο καταφεύγει ο Ο.Η.Ε. Επειδή ο Ο.Η.Ε. δε διαθέτει στρατό, το Συμβούλιο Ασφαλείας αναθέτει την εντολή σε κάποιο κράτος-μέλος, να αναλάβει τη στρατιωτική επιχείρηση. Η επέμβαση, όμως, των Η.Π.Α. στην κρίση του Ιράκ το 2003, προκάλεσε την ανάθεση εντολής από το Συμβούλιο Ασφαλείας, οδήγησε στην παράκαμψη του Ο.Η.Ε. και προκάλεσε έντονες διεθνείς αντιδράσεις με αρνητικές συνέπειες για την εικόνα του οργανισμού.

Μόνιμες και διαδικαστικές επιτροπές

Στο πλαίσιο του ΟΗΕ λειτουργεί και μια σειρά ειδικευμένων υπηρεσιών, όπως :

- Διάσκεψη των Η.Ε. για το **Εμπόριο και την Ανάπτυξη**. (UNCTAP)
- Παγκόσμιο **Πρόγραμμα τροφίμων** ΟΗΕ και F.A.O. από κοινού.
- Παγκόσμιο Συμβούλιο **Τροφίμων**.
- Ινστιτούτο των Η.Ε. για την **Εκπαίδευση και την Έρευνα**. (UNITAR)
- Πρόγραμμα των Η.Ε. για την **Ανάπτυξη**. (UNDP)
- Οργάνωση των Η.Ε. για την **Βιομηχανική Ανάπτυξη**. (UNIDO)
- Πρόγραμμα των Η.Ε. για το **περιβάλλον**. (UNEP)
- Ύπατη Αρμοστεία για τους **Πρόσφυγες**. (UNHCR)
- Ταμείο των Η.Ε. για την **προστασία του Παιδιού**. (UNICEF)

Η **Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες** (αγγλ. *Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR*) είναι η Υπηρεσία του ΟΗΕ που παρέχει βοήθεια και προστασία στους πρόσφυγες. Σκοπός της οργάνωσης είναι "να διασφαλίζει ότι κάθε άτομο έχει το δικαίωμα να ζητήσει άσυλο και να βρει καταφύγιο σε μια άλλη χώρα, με την προοπτική του εθελοντικού επαναπατριισμού, της τοπικής ένταξης στη χώρα ασύλου ή της μετεγκατάστασης σε τρίτη χώρα"

Η **UNICEF** (προφέρεται **Γιούνισεφ**, προέρχεται από τους αρχικούς χαρακτήρες των αγγλικών λέξεων: *United Nations Children's Fund*, Ταμείο Παιδιών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών), δημιουργήθηκε από την γενική συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, στις 11 Δεκεμβρίου 1946. Γενικός στόχος της **είναι η παροχή**

μακροπρόθεσμης ανθρωπιστικής βοήθειας σε παιδιά και μητέρες που ζουν σε αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς και η στήριξη σχετικών αναπτυξιακών προγραμμάτων. Το 1953 η UNICEF έγινε μόνιμο μέλος του συστήματος του Ο.Η.Ε. και έχει την έδρα της στην Νέα Υόρκη.

Η **UNESCO** αποτελεί σημαντικό εξειδικευμένο διεθνή Οργανισμό του ΟΗΕ. Πρόκειται για τον **Εκπαιδευτικό Επιστημονικό και Πολιτιστικό Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών** του οποίου τ' αρχικά στην αγγλική αποτελούν και την διεθνή ονομασία UNESCO (**U**nited **N**ations **E**ducational **S**cientific and **C**ultural **O**rganization).

Οι **σκοποί του Ο.Η.Ε.** είναι οι εξής:

- Η διατήρηση της διεθνούς **ειρήνης και ασφάλειας** στον κόσμο.
- Η ανάπτυξη φιλικών σχέσεων ανάμεσα στα έθνη,
- Ο **περιορισμός της βίας** και η ποιοτική **αναβάθμιση της ανθρώπινης ζωής**.
- Η ειρηνική επίλυση των διεθνών προβλημάτων.
- Η διεθνής συνεργασία για τη λύση προβλημάτων που απασχολούν ολόκληρο το σύγχρονο κόσμο, π.χ. οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά κ.ά. θέματα με τις εξειδικευμένες οργανώσεις του (π.χ., U.N.E.S.C.O. U.N.I.C.E.F., Επιτροπή του Ο.Η.Ε. για τα Ναρκωτικά κ.τ.λ)

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΟΗΕ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Αναπτύσσει δραστηριότητα για την επίλυση των οικουμενικών προβλημάτων. • Κατοχυρώνει τα δικαιώματα και ασκεί πιέσεις για την προστασία τους. • Συναποφασίζει και επεμβαίνει δυναμικά σε περιπτώσεις παραβιάσεων. • Προνοεί για το μέλλον του πλανήτη. • Συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη των κοινωνιών, ενδιαφέρεται για το βιοτικό επίπεδο των υποβαθμισμένων περιοχών, την εξάλειψη της φτώχειας, της πείνας και του αναλφαριθμοσύ. • Διασφαλίζει τα δικαιώματα των μειονοτήτων και λαμβάνει μέτρα προστασίας για τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. • Δικάζει περιπτώσεις εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας.	<ul style="list-style-type: none"> • Εξαρτάται πολιτικά και οικονομικά και δεν μπορεί να ασκήσει αδέσμευτος το έργο του. • Έχει γενικό εποπτικό ρόλο και όχι άμεσα ενεργητικό. • Αδυνατεί να καταπολεμήσει εσωτερικές αντιπαραθέσεις στους κόλπους του και δεν μπορεί να άρει προλήψεις, δεισδαιμονίες και μακροχρόνια διαμορφωμένες ηθικές και ιδεολογικές θέσεις των μελών του. • Πολιτικολογεί και διαμορφώνει δυτικοκεντρικές πολιτικές, ασκώντας συχνά έναν πολιτιστικό και πολιτικό ηγεμονισμό. • Δεν έχει ουσιαστική δύναμη μέσα στις κοινωνίες και δεν μπορεί να υπερβεί την πολιτική αδιαλλαξία των κυβερνήσεων.

Το δίκαιο της πυγμής σήμερα

Ο άνθρωπος με τη βοήθεια της λογικής - που τον διαφοροποιεί από το ζωικό βασίλειο- **εξελισσόμενος κοινωνικά και πολιτισμικά θέσπισε νόμους και δικαιώματα**, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, που - σε ευνομούμενες κοινωνίες - **εξισώνουν τον ισχυρό με**

τον αδύνατο. Δυστυχώς, όμως, παρατηρούμε πολλά ακόμη δείγματα επιβολής και υποστήριξης του «δικαίου του ισχυρού» σε εθνικό και διεθνές επίπεδο

Φαινόμενα επιβολής του «δικαίου του ισχυρού» σε διεθνές επίπεδο

- Η αποικιοκρατία-η οικονομική διείδυση και εκμετάλλευση του «Τρίτου Κόσμου» από τα ισχυρά, βιομηχανικά αναπτυγμένα, κράτη
- οι πολιτικές, διπλωματικές ή και στρατιωτικές **επεμβάσεις των ισχυρών** (στρατιωτικά και πολιτικά) στον «Τρίτο Κόσμο», με στόχο τη δρομολόγηση ανακατατάξεων που ευνοούν τα οικονομικά και πολιτικά συμφέροντα των μεγάλων δυνάμεων
- η **στήριξη από τη Δύση ολοκληρωτικών καθεστώτων** στον «Τρίτο Κόσμο», που αποτελούν πόνια τους στην άσκηση της διεθνούς πολιτικής τους
- η αυθαιρεσία των υπερδυνάμεων της εποχής μας στην άσκηση της εξωτερικής τους πολιτικής και **η παράκαμψη των διεθνών συμβάσεων και οργανισμών**
- **η αδιαφορία των βιομηχανικά ανεπτυγμένων χωρών της Δύσης για τις διεθνείς συμβάσεις σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος.**

«Ο Ο.Η.Ε. εκφράζει μόνο τις δυτικές κοινωνίες, προωθεί τον πολιτιστικό επεκτατισμό της Δύσης και απειλεί την πολιτιστική ιδιαιτερότητα της Ανατολής ή διασφαλίζει την πολυπολιτισμική ποικιλία;».

Είναι βέβαιο πως οι κοινωνίες που πρωτοστάτησαν στην Οικουμενική Διακήρυξη στηρίχθηκαν σε μια δυτικοευρωπαϊκή αντίληψη, επηρεασμένες από τα κλασικά ιδεώδη, τη χριστιανική ιδεολογία και τις αρχές του ευρωπαϊκού Διαφωτισμού. Επομένως, θέσπισαν ελευθερίες που αντιστοιχούν σε αυτόν τον τρόπο θέασης του ανθρώπου και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Αντίθετα, άλλες κοινωνίες και κουλτούρες ίσως βιώνουν, μέσω αυτού του ηθικού τόπου σκέψης, έναν πολιτιστικό επεκτατισμό, αφού τα δυτικά ιδανικά αναγορεύονται σε οικουμενικά ιδεώδη, παραγκωνίζοντας συχνά τις δικές τους εγχώριες αξίες. Έτσι, θεωρούν ότι βιώνουν μια νέα μορφή αποικιοκρατίας υπό το μανδύα μιας πανανθρώπινης ηθικής.

Πιο συγκεκριμένα, πολλές ανατολικές κοινωνίες και αφρικανικά κράτη υιώθουν ότι υφίστανται ένα βιασμό της πολιτιστικής ιδιαιτερότητάς τους. Αυτό συμβαίνει, γιατί πολλά δικαιώματα που θεωρούνται αυτονόητα στις «πολιτισμένες» δυτικές κοινωνίες, σε άλλες χώρες του πλανήτη εκλαμβάνονται ως παρέκκλιση από κάποιον άγραφο ηθικό νόμο που επικρατούσε ως τότε. Για παράδειγμα, η γυναίκα έχει άλλη θέση στις μουσουλμανικές κοινωνίες και για αυτό η ισότητα των δύο φύλων σε αυτές τις κοινωνίες είναι αδιανόητη και απρεπής.

Όμως, δεν πρέπει να μας διαφεύγει πως ο άνθρωπος ζει, βέβαια, και αναπτύσσεται ως είδος με ποικίλα κοινωνικά ή πολιτισμικά δεδομένα, αλλά έχει απaráλλαχτα και αναφαίρετα φυσικά δίκαια. Ως εκ τούτου, ο καταστατικός χάρτης του Ο.Η.Ε., που προασπίζεται κάθε ανθρώπινο ον, καταρτίστηκε με βάση μια κοσμοαντίληψη που θεμελιώνει τα δικαιώματα ως πανανθρώπινα ιδανικά και, παράλληλα, λαμβάνει υπόψη του τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες μέσα στην κοινή τράπεζα του ηθικού πολυπολιτισμού. (Πληροφοριακό υλικό, εκπαιδευτήρια Δούκας)

<p style="text-align: center;">ΚΕΙΜΕΝΟ</p>	<p style="text-align: center;">Θέματα-πληροφορίες Λογικές σχέσεις</p>
<p>Τι είναι πολιτισμός και ποιος θεωρείται πολιτισμένος; Η Ιστορία είναι γεμάτη πολέμους. Κατακτητικούς, ιμπεριαλιστικούς αλλά και απελευθερωτικούς.. Πόσο πολιτισμένος θεωρείται ένας άνθρωπος ή μια κοινωνία ανθρώπων, που λαμβάνουν μέτρα για να περιορίζονται τα τροχαία, να μη σκοτώνονται άνθρωποι στους δρόμους, ακόμη τρέχουν και προσπαθούν να σώσουν ένα σκυλάκι και μετά, η ίδια κοινωνία ανθρώπων, σπεύδει και βομβαρδίζει ανθρώπους και σκορπάζει θάνατο ανεξαιρέτως;</p> <p>Ο παραλογισμός μπορεί να αποτελεί ένδειξη αυθαιρεσίας, να είναι αποτέλεσμα της αυθαιρεσίας. Η αυθαιρεσία όμως είναι ακριβώς αντίθετη στον πολιτισμό, φανερώνει την έλλειψη πολιτισμού, είναι βαρβαρότητα. Είναι παράλογοι ο Αριέλ Σαρόν και ο Τζορτζ Μπους, για να σταθούμε μόνο στους σύγχρονους πρωταγωνιστές των έργων του παραλογισμού, των βομβαρδισμών, των πολεμικών επιθέσεων, διότι ο πόλεμος τους είναι παραλογισμός. Τον κάνουν, λένε, για να χτυπήσουν την τρομοκρατία, τους τρομοκράτες, ο ένας σε «μικρό χώρο» στην Παλαιστίνη, δίπλα του, ο άλλος μακριά του, στο Αφγανιστάν. Ορίζουν μόνοι τους τι σημαίνει τρομοκρατία και αυθαιρέτως εκστρατεύουν εναντίον λαών σκοτώνοντας ανθρώπους.</p> <p>Η Ιστορία με τον πολιτισμό της έφτασε στο σημείο να αναγνωρισθεί η ανάγκη να θεοπισθούν κανόνες δικαίου για να συμβιώνουν οι άνθρωποι, να βρεθούν τρόποι να αποδίδεται δικαιοσύνη όταν παραβιάζονται οι κανόνες, να δημιουργηθεί και να αναγνωρισθεί από όλους πλαίσιο λειτουργίας μεταξύ ανθρώπων, λαών, κρατών, χωρών, εθνών. Οδηγήθηκε έτσι η διεθνώς οργανωμένη κοινωνία στη θέσπιση κανόνων του Διεθνούς Δικαίου. Όταν όμως επιχειρούνται αντίποινα, εν ονόματι της όποιας λογικής (αν υπάρχει) και της όποιας προβεβλημένης δικαιολογίας, τότε καταστρατηγούνται, καταπατούνται οι κανόνες αυτοί, περιφρονείται το Διεθνές Δίκαιο. Έχουμε μπροστά μας την αυθαιρεσία, την ενός ατόμου ή ολίγων ατόμων αρχή και απόφαση, με αποτέλεσμα να πλήττει -και μάλιστα βίαια και τραγικά- ο πολιτισμός.</p> <p>Όταν ακόμα και για τον τραυματισμό από αμέλεια σε τροχαίο τιμωρείται ο παραβάτης, διότι πάντοτε αναζητείται ο ένοχος να τιμωρηθεί, πώς μπορεί και μένει ατιμώρητος αυτός που ευθύνεται για χιλιάδες νεκρούς; Ποιος όμως θα είναι ο δικαστής, ο κριτής; Όταν αυτοαναγορεύεται σε τιμωρό ο επιτιθέμενος σε λαούς για να επιβάλει αντίποινα, καταλύει την απλή έννοια του Δικαίου, στη θέσπιση της οποίας συνέβαλε. Και με τη συνδρομή άλλων, των συμμάχων, οι οποίοι</p>	

είτε συνεργούν είτε μένουν απαθείς, επιχειρεί να καλύψει την ανάγκη (του) να βρει διεθνή στήριξη -άρα δικαιολογία;- η πράξη του. Φτάνουμε στο αποκορύφωμα τη αυθαιρεσίας: Τιμωρός και κριτής να είναι ο ίδιος.

Φτιάσαμε στα πρώτα χρόνια του 21ου αιώνα. Παρά τις αναμφισβήτητες προόδους διεθνώς και στη ζωή των ανθρώπων και στη διαβίωση και στις σχέσεις και στην επιστήμη είναι ορισμένα φαινόμενα που βάζουν φραγμούς, που φέρνουν ανάσχεση και οδηγούν τα πράγματα σε ό,τι χειρότερο έχει γνωρίσει η Ιστορία, στον εξευτελισμό του ανθρώπου, στην καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην απαξία της ανθρώπινης ζωής, στη διατήρηση των διακρίσεων με ανθρώπους και λαούς πρώτης, δεύτερης ή και χαμηλότερης κατηγορίας. Κι όλα αυτά εν ονόματι της ελευθερίας, του πολιτισμού, της ειρήνης, της αξιοπρέπειας, των ιδανικών.

Λειτουργεί κανονικά το δίκαιο του ισχυρού και του νικητή. Αυτό το αποδεικνύει με τον πιο τραγικό και αληθινό τρόπο η ατιμωρησία αυτών που βαρύνονται με βομβαρδισμούς και μαζικούς φόνους εναντίον αμάχων, οι οποίοι βαφτίστηκαν ανερυθρίαστα όσο και απαξιωτικά «παράπλευρες ζημιές» και φυσικά δεν πρόκειται οι ψυχές τους και οι συγγενείς τους να βρουν το δικαίωμα τους.

Το χειρότερο είναι ότι το παράδειγμα των «ισχυρών», οι οποίοι επιβάλλουν τους κανόνες του παιχνιδιού και αυτοαναγορεύονται σε τιμωρούς και κριτές, αποτελεί πρότυπο σε άλλους, «μικρούς», οι οποίοι δρώντας υποτίθεται αυτόνομα, αλλά στην ουσία υπό την καθοδήγηση των πρώτων, διαπράττουν ατιμωρητί εγκλήματα. Η τραγωδία της Κύπρου και η ατιμωρησία των κατακτητών (που έχουν επιβάλει το «δίκαιο» τους) συμπληρώνουν 28 χρόνια. Δήθεν αντίποινα και τότε. Πριν από τρία χρόνια στη γειτονιά μας ήταν η από ουρανού τιμωρία της Γιουγκοσλαβίας από ΗΠΑ, NATO και νέα τάξη. Η εξέλιξη δικαιώνει τραγικά τους καταγγέλλοντες.

Τα αντίποινα είναι μια άλλη μορφή της αυτοδικίας. Αποκτούν βεβαίως ασυγκρίτως μεγαλύτερη αξία, όταν τα επιχειρεί δύναμη κρατική και μάλιστα ανεξέλεγκτη και κυρίως ατιμώρητη.

Είναι κι αυτός ένας τρόπος να βλέπουμε πώς λειτουργεί στην πράξη το δίκαιο του ισχυρού, ο οποίος «γράφει» την Ιστορία. Το Διεθνές Δίκαιο διδάσκεται στα πανεπιστήμια του κόσμου. Θα συνεχίσει να διδάσκεται αλλά δεν θα ξέρουν οι φοιτητές πώς εφαρμόζεται, διότι δεν θα εφαρμόζεται...

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να γραφεί η περίληψη του κειμένου (100 -120 λ. περίπου .) **25 M.**

B1. Η αυθαιρεσία όμως είναι ακριβώς αντίθετη στον πολιτισμό, φανερώνει την έλλειψη πολιτισμού, είναι βαρβαρότητα. Να σχολιασθεί η φράση (60-80 λ.) **12 M.**

B2. Ποιους τρόπους και μέσα πειθούς αξιοποιεί ο συγγραφέας στη 2^η παράγραφο του κειμένου; **(5 M.)**

B3. -άρα δικαιολογία;- «ισχυρών», (που έχουν επιβάλει το «δίκαιο» τους) διότι δεν θα εφαρμόζεται... Να αιτιολογήσετε τη σημασία των σημείων στίξης. **(8 M.)**

B4. Ο συγγραφέας αξιοποιεί ερωτηματικές προτάσεις στην 1^η παρ. του κειμένου. Ποιος είναι ο σκοπός του; **(5 M.)**

B5. ένδειξη, παράλογο, αυθαιρεσία, σύμπτωμα, επιβάλλουν: Από το 2^ο συνθετικό κάθε λέξης να γράψετε μια νέα απλή ή σύνθετη λέξη. **(5 M.)**

Γ. Παραγωγή λόγου

Το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου σας οργανώνει ημερίδα με θέμα: « Αντιφάσεις της σύγχρονης εποχής». Ως εκπρόσωπος του δεκαπενταμελούς του σχολείου σας εκφωνείτε μια ομιλία 500-600 λ. στην οποία αναφέρεστε στις ολέθριες συνέπειες του πολέμου και υποστηρίζετε ότι στην κρίσιμη εποχή που ζούμε οι διαφορές και οι ιδιαιτερότητες των κρατών και των εθνών (πολιτισμικές, πολιτικές, κοινωνικές και άλλες) επιβάλλεται να αποτελούν όχι αφορμές για άγονες αντιπαραθέσεις και βίαιες συγκρούσεις αλλά παράγοντες για την πρόοδο και την ευημερία της ανθρωπότητας. **(40 M.)**

Πηγές

Οι σημειώσεις αποτελούν σύνθεση στοιχείων που αντλήθηκαν από:

- Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου κόσμου (από το 1815 έως σήμερα), Γ' τάξη γενικού λυκείου και Δ' τάξη Εσπερινού λυκείου Γενικής Παιδείας, Ο.Ε.Δ.Β. 2010, Αθήνα
- Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ' Γυμνασίου, Ο.Ε.Δ.Β. 2011, Αθήνα
- Εισαγωγή στο δίκαιο και τους πολιτικούς θεσμούς, β' λυκείου, ΟΕΔΒ, σελ. 101-107
- Διδακτικό Υλικό για τους Θεματικούς Κύκλους της Γ' Λυκείου, εκπαιδευτήρια Δούκα <http://parents.doukas.gr/app/webroot/fckfile/file/Lykeio/New/Glykeiou>